

„Uznanie administracyjne”

Na początek trochę teorii.

W sprawach administracyjnych organ administracji publicznej związany jest szeregiem aktów prawnych – począwszy od kodeksu postępowania administracyjnego (KPA), przez konkretną ustawę materialną, skończywszy na wielu rozporządzeniach wykonawczych do ustaw. Każdy organ administracji publicznej powinien działać na podstawie przepisów prawa (tzw. zasada praworządności / legalizmu uregulowana w art. 6 KPA), co oznacza, że podejmowane przez organy czynności procesowe muszą znajdować oparcie w przepisach powszechnie obowiązującego prawa.

Musimy jednak pamiętać, że niemożliwe jest uregulowanie w ustawach wszystkich możliwych sytuacji. Ustawodawca musi w pewnych przypadkach pozostawić organom administracji swobodę. Wówczas gdy prawo daje organowi możliwość wyboru sposobu załatwienia sprawy – mamy do czynienia z tzw. „uznaniem administracyjnym”. Ale i takie uznanie – w myśl zasady praworządności – również musi wynikać z przepisu. To ustawodawca decyduje, kiedy organ ma możliwość zastosowania uznania (poprzez miękkie lub nieostre sformułowania w rodzaju: „organ może”, „organ jest upoważniony”, „uzasadniona obawa”, „okoliczności dostatecznie uzasadniające podejrzenie”). Natomiast w sytuacji, w której w przepisie znajdujemy sformułowania niepozostawiające swobody (typu: „organ wydaje”, „organ obowiązany jest”, „należy”, „powinno być”), nie może być mowy o uznaniu administracyjnym.

Trochę praktyki.

Istnieje bardzo cienka granica pomiędzy „uznaniem administracyjnym” a „dowolnością”. O ile organ podjął wszelkie niezbędne kroki do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, rzetelnie zebrał i ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a wydana na jego podstawie decyzja nie wykracza poza granice uznania administracyjnego – będzie ona zgodna z prawem. Jeżeli jednak przekroczono te granice, to decyzja nosi już cechy dowolności i nie może zostać uznana za zgodną z prawem.

Jak to rozpoznać? Kiedy możemy założyć, że organ przekroczył granice uznania? Nie ma jednej odpowiedzi czy wzorca, którym można się posłużyć. Każda konkretna sprawa wymaga indywidualnej oceny. Z pomocą często przychodzi nam orzecznictwo sądowe, niestety nie zawsze znajdziemy wyrok odpowiadający naszemu przypadkowi.

Przestawiamy przykładowe orzeczenia, dobrze obrazujące omawiane zagadnienie:

Wybrane orzecznictwo

Pomoc społeczna: zasiłek celowy

Rozpoznanie wniosku o przyznanie zasiłki celowego na podstawie art. 39 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej opiera się na zasadzie uznania administracyjnego, co oznacza, że nawet spełnienie przez ubiegającego się o zasiłek warunków koniecznych do jego uzyskania nie stwarza po stronie organu obowiązku jego przyznania w wysokości uznanej przez stronę za odpowiednią, w celu dostarczenia jej środków utrzymania. Działanie jednak w trybie uznania administracyjnego nie oznacza dowolności przy wydawaniu decyzji, bowiem organy winny wykazać, że w konkretnej sprawie istniały przesłanki uzasadniające podjęte rozstrzygnięcie.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 24 stycznia 2016 r. (sygn. akt I OSK 1382/14)

Prawo budowlane: wykonanie projektu zamiennego

Organ nadzoru budowlanego wstrzymał postanowieniem prowadzenie robót budowlanych w sposób istotnie odbiegający od zatwierdzonego projektu budowlanego i innych warunków pozwolenia. Następnie nałożył, określając termin wykonania, obowiązek sporządzenia projektu budowlanego zamiennego (zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 3 p.b.). Określenie tego terminu ma charakter uznania administracyjnego, a 90-dniowy termin nie przekracza granic uznania w tej konkretnej sprawie.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 października 2016 r. (sygn. akt II OSK 3354/14)

Broń i amunicja: przechowywanie i noszenie broni

Przepis art. 18 ust. 5 pkt 4 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy o broni i amunicji stwarza ograniczoną strefę uznania administracyjnego dla organów Policji w przypadku naruszenia przez osobę posiadającą pozwolenie na broń zasad przechowywania broni i amunicji. Przepis art. 32 ust. 1 ustawy nie daje podstaw do stopniowania jego naruszenia, zatem każde, nawet jednorazowe odstępstwo od powinności od przechowywania i noszenia broni i amunicji w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osób nieuprawnionych stwarza podstawę do wydania decyzji o cofnięciu pozwolenia na broń. Wystarczającym powodem jest nawet jednokrotne narażenie broni na jej utratę.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 września 2007 r. (sygn. akt II OSK 1200/06)

Opracowanie: Adam Koper – radca prawny

Jesteśmy w posiadaniu pełnych danych związanych ze sprawami omawianymi w niniejszej publikacji.

Newsletter dostarczany jest bezpłatnie, w szczególności Klientom kancelarii. Treść publikacji nie jest formą doradztwa prawnego.

